

WWF

MAGAZINE

ZOMEREDITIE

2017

PANDA

NR81 – MEI, JUNI, JULI 2017

TRIMESTRIEEL – AFGIFTEKANTOOR BRUSSEL X – P309290

Dossier

Op het terrein: Op weg naar de wilde gebieden van Zambia

DE UNIVERSELE DREIGING VAN DE STROPERIJ

**ELK JAAR WORDEN
15 MILJOEN DIEREN
GESTROOPT VOOR HUN VACHT*.**

* Bron: TRAFFIC

HELP ONS OM EEN EIND TE MAKEN AAN DEZE TRAGEDIE

Met € 50 draagt u bij aan de uitrusting en de opleiding van een anti-stroperijpatrouille in het Liuwa Nationaal Park, in Zambia. Doe een gift op het rekeningnummer **BE15 1911 5747 6230** met de mededeling **LIUWA.**

Samen kunnen we een toekomst opbouwen waarin de mens in harmonie leeft met de natuur.

Wist u dat u vanaf een totaal van minstens 40 euro aan giften per kalenderjaar aan WWF kan genieten van 45% fiscale aftrekbaarheid? 40 euro kost u dus eigenlijk slechts 22 euro!

© Robert Reid

Het Afrikaanse continent herbergt een uitzonderlijke biodiversiteit. Helaas staan de wilde dieren en gebieden echter onder druk, met name door de bevolkingsgroei, het verlies van natuurlijk leefgebied en de illegale handel in wilde soorten.

Een van deze bijzondere gebieden, Liuwa Plain National Park, ligt in het westen van Zambia, niet ver van de grens met Angola. Het Liuwapark bezit een van de oudste natuurbeschermingstradities in Zambia, die zijn grondslag vindt in de 19^e eeuw. De toenmalige koning van Barotseland, Lubosi Lewanika, wees zijn bevolking aan als beschermers van dit gebied. De mensen in het park leerden in harmonie te leven met de dieren, een levensstijl die nu in modernere tijden steeds meer verwatert.

Sinds 2003 wordt Liuwa beheerd door African Parks, een organisatie die de fauna en flora in natuurgebieden herstelt door samen te werken met de lokale bevolking, lokale overheden en natuurbeschermingsorganisaties. Door toerisme en werkgelegenheid in de parken te stimuleren ontstaat er economische groei in de regio, en wordt er draagvlak gecreeërd voor de lokale bevolking om het gebied te beschermen dat hen omringt.

Dankzij de steun van organisaties als WWF kunnen we gebieden zoals Liuwa beschermen, de dierpapalaties herstellen en het belang van natuurbehoud doorgeven aan een nieuwe generatie natuurbeschermers in Liuwa.

Eva Meurs
Projectbeheerder in Liuwa
African Parks Zambia

INHOUDSTAFEL

In het kort	4-5	Kids	18
Dossier	6-13	Focus	19
De universele dreiging van de stroperij		Legaten	20-21
Op het terrein	14-17	In memoriam	22
Op weg naar de wilde gebieden van Zambia		Bedankt	23

DOSSIER :

DE UNIVERSELE DREIGING VAN DE STROPERIJ

p. 6-13

© Jonathan Caramanus / Green Renaissance / WWF-UK

COLOFON : Panda Magazine is een publicatie van WWF-Vlaanderen vzw. Alle rechten voorbehouden aan WWF. Het Pandalogo, het woord Panda en de afkorting WWF zijn handelsmerken van het World Wide Fund for Nature. Overname van teksten is toegestaan mits bronvermelding. • Werkten mee aan dit nummer: Ioana Betieanu, Leen De Laender, Jerome Laycock, Eva Meurs, Sofie Ruysschaert, Gwendoline Viatour, Béatrice Wedeux. • Copywriting: Nicolas Chartier, Martin Collette, Charlotte Gijssels, Tanita Leclercq. • Coördinatie: Charlotte Gijssels, Tanita Leclercq. • Design: www.propaganda.be. • Druk: Daddy Kate. • Coverfoto: © iStockphoto.com/Atelopos • V.U.: Antoine Lebrun, E. Jacqmainlaan 90, 1000 Brussel.

EEN NIEUWE GROEP BIZONS IN ROEMENIË GEHERINTRODUCEERD

Het grootste landzoogdier van Europa wordt jaarlijks uitgezet in de Karpaten, om op lange termijn een levensvatbare populatie te creëren. Ook in april dit jaar werden er weer nieuwe dieren geherintroduceerd. Het is de vierde keer dat zo'n herintroductie in deze streek plaatsvindt. De Europese bizon (*Bison bonasus*), een iconisch dier voor Roemenië, was ongeveer 200 jaar geleden uit de streek van de Karpaten verdwenen. In 2012 werd op gezamenlijk initiatief van WWF-Roemenië en Rewilding Europe een eerste groep bizons geherintroduceerd in het natuurpark Vânători-Neamt.

De nieuwe groep bizons telt zeven vrouwtjes en twee mannetjes, van twee tot zes jaar oud. Zij werden stuk voor stuk zorgvuldig geselecteerd op basis van hun genetisch materiaal en hun geslacht, om de kansen op een goede aanpassing en voortplanting in hun nieuwe natuurlijke omgeving te vergroten. Gedurende ongeveer twee maanden blijven de bizons in een afgesloten zone om aan de nieuwe omgeving te wennen. Later zullen zij in de wilde natuur worden vrijgelaten. Deze nieuwe bizons zullen dan aansluiten bij de groep bizons die een jaar geleden in de bergen van Tarcu werden vrijgelaten.

© WWF-Romania

© WWF-Nepal / Sanjog Ra

NEPAL RUST EEN VIERDE SNEEUWLUIPAARD UIT MET EEN HALSBAND

In mei dit jaar kreeg een sneeuwluipaard in het natuurgebied van Kangchenjunga een halsband rond de hals. Het vrouwtje van ongeveer twee jaar werd gevolgd, uitgerust met een gps-halsband en dan weer vrijgelaten in de natuur. Van de lokale bevolking kreeg het de naam Yalung, naar de naam van een streek waar binnenkort een site voor ecotoerisme wordt ingericht om sneeuwluipaarden te observeren. Het vrouwtje kan nu dankzij de halsband geobserveerd worden om meer over haar gedrag te leren.

De regering heeft in 2013 haar akkoord gegeven voor het uitrusten van vier luipaarden met een halsband in het oosten van Nepal. Sindsdien zijn er twee mannetjes en twee vrouwtjes in het natuurgebied van Kangchenjunga met een gps uitgerust.

TONNEN SCHUBBEN GAAN IN ROOK OP

De Kameroense minister van Bos en Natuur heeft recent drie ton schubben van schubdieren verbrand om het standpunt van Kameroen kracht bij te zetten ten opzichte van het stropen van en de illegale handel in deze bijzondere zoogdieren. Sinds 2013 kent Afrika een toename van de illegale handel in schubben van schubdieren, waarbij jaarlijks verschillende tonnen schubben bestemd voor China in beslag worden genomen.

Er bestaan drie soorten schubdieren in Kameroen: het reuzenschubdier, het langstaartschubdier en het witbuikschubdier. Tot de laatste vergadering van de CITES (de Conventie over de Internationale handel in Bedreigde Soorten) die plaatsvond in 2016 in Johannesburg, Zuid-Afrika, werd alleen het reuzenschubdier volledig beschermd. Gezien de exponentiële groei van de handel in de schubben van het dier heeft de CITES verklaard dat alle soorten schubdieren voortaan een volledige bescherming genieten. Volgens Hanson Njiforti, directeur van het WWF-

Kameroen, heeft de regering daadkrachtig en proactief gehandeld om de schubdieren die nog overblijven in de wouden van het land te redden: *'Onze grootste uitdaging bestaat erin de smokkelaars te verhinderen nog meer schubdieren te doden.'* Het schubdier is inderdaad het meest gestroopte zoogdier ter wereld.

EEN NATIONAAL PARK OM DE SIBERISCHE TIJGER EN HET AMOERLUIPAARD TE BESCHERMEN

China heeft aangekondigd dat het in het noordoosten van het land, dicht bij de Russische grens, een groot nationaal park wil oprichten om de Siberische tijger en het Amoerluipaard te beschermen. De ontwikkelingsplannen van het park zouden tegen 2020 klaar moeten zijn. Het nieuwe park zal 60% groter zijn dan het Yellowstone in de Verenigde Staten en zal zich uitstrekken over de provincies Jilin en Heilongjiang, waar de ecosystemen ernstig beschadigd zijn door de intensieve bosbouw.

In 1998 bleven er in de provincie Jilin nog slechts zes à negen tijgers over, en ook in het aangrenzende gebied in Rusland was de toestand niet veel beter. Dankzij de striktere beschermingsmaatregelen in de twee landen, waaronder het volledig bosbouwverbod in het noorden van China in 2015, kent het aantal tijgers sindsdien een constante groei. De komst van dit park blijkt des te belangrijker omdat het niet alleen acties voor natuurbehoud op grote schaal en veelvuldige grensoverschrijdende samenwerking mogelijk zal maken, het zal ook de tijgers en luipaarden de kans geven om in alle veiligheid verder te leven en zich voort te planten.

DOSSIER

© Greg Armfield / WWF

► Wist je dat?

Als diersoorten verkocht worden voor gebruik in de traditionele geneeskunde, gaat het vaak om tijgers, luipaarden, sneeuwluipaarden, nevelpanthers, neushoorns, beren, muskusherten, schubdieren, saiga-antilopen, reuzenhaaien, zeepaardjes en slangen.

DE UNIVERSELE BEDREIGING VAN DE STROPERIJ

De stroperij en illegale handel in wilde dieren neemt wereldwijd opnieuw toe. Aangevuurd door de lokroep van hoge winsten en zwakke straffen, worden de stropers ondersteund door machtige criminele netwerken en zijn ze haast even goed georganiseerd, uitgerust en gefinancierd als een leger. Ieder jaar genereert de illegale

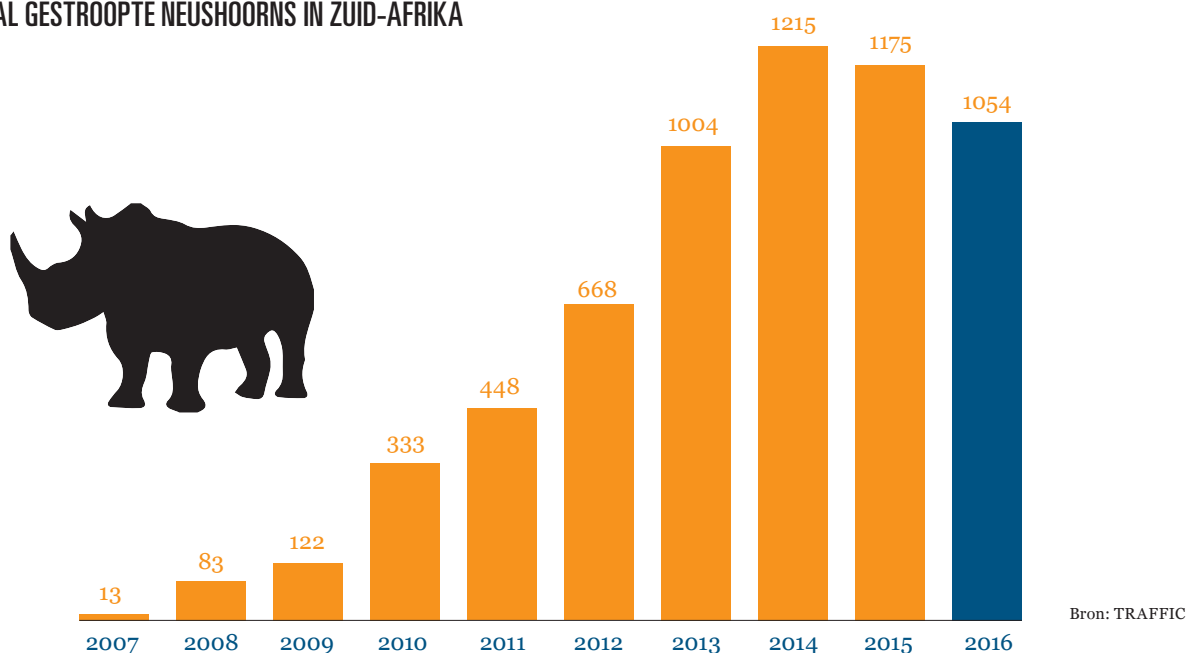
handel in soorten een nettowinst van 10 miljarden dollars. Voor de beschermde diersoorten is het een hel. Hoe zeldzamer het dier, hoe gewilder zijn afgeleide producten, wat de verdwijning van zijn soort alleen maar versnelt. De enige uitweg: een bikkelharte strijd voeren op alle fronten.

DOSSIER

HOE IS HET ZO VER KUNNEN GEKOMEN?

In de nacht van 6 op 7 maart 2017 vond een trieste première plaats in het dierenpark van Thoiry, in Frankrijk. Een vierjarige neushoorn werd er koelbloedig neergeschoten met drie kogels. De misdadigers hebben zijn grootste hoorn van 20 cm afgezaagd en meegenomen. Deze neushoorn behoorde tot de ondersoort van de zuidelijke witte neushoorn, waarvan er nog maar 20 000 exemplaren leven in het wild, voornamelijk in Zuid-Afrika.

AANTAL GESTROOPE NEUSHOORNS IN ZUID-AFRIKA

Hoe is het het zover kunnen komen dat de stroperij van een groot zoogdier zelfs zijn tentakels uitspreidt tot in West-Europa? Het klopt dat de smokkelaars al enkele jaren ook musea, verkoopzalen en privécollecties teisterden, maar dit was de eerste keer dat een levend dier gestroopt werd in een Europese zoo. Jammer genoeg valt het voorval makkelijk te verklaren. Nu de wilde dierenpopulaties alsmaar zeldzamer worden (en soms sterk

beschermd worden), moeten stroppers naar nieuwe bronnen op zoek om hun erg winstgevend zwarte markt te bevoorraden. De hoorn van een neushoorn wordt voor maar liefst 50 000 tot 100 000 euro per kilo verhandeld, een prijs die hoger ligt dan goud, cocaïne of cannabis. De hoorns zijn erg gegeerd in de traditionele Chinese geneeskunde om hun therapeutisch effect, dat volkomen ongegrond blijkt te zijn,

en worden eveneens gebruikt als decoratieve luxeobjecten. De aanval in het dierenpark, die de Europese publieke opinie met verstomming heeft geslagen, herinnert er ons ongenadig aan dat de bescherming van de neushoorn een strijd is die onophoudelijk en wereldwijd gestreden moet worden, opdat deze iconische dieren zouden kunnen voortleven op onze aarde.

► Wist je dat?

In maart dit jaar zijn er in Kameroen drie personen gearresteerd voor ivoorhandel. 159 slagstanden zijn in beslag genomen. Dat betekent dat minstens 80 olifanten zijn gedood.

© James Morgan / WWF-Canon

CIJFERS DIE NIEMAND KOUD LATEN

© Brent Stirton

IN 2015 ZIJN ER 1175 NEUSHOORNS GESLACHT IN ZUID-AFRIKA.

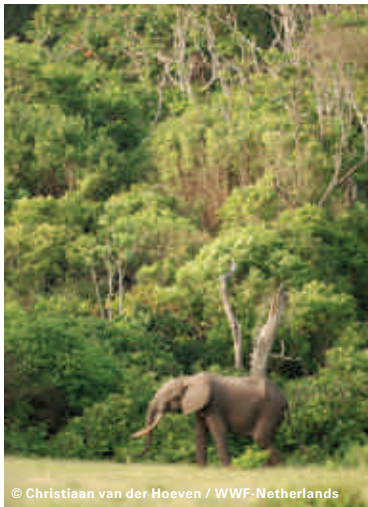
De minister van buitenlandse zaken, Edna Molewa, merkt op dat dit een lichte verbetering is ten opzichte van het jaar voordien. Maar een vreugdevolle vaststelling is dit niet. Want aan dit ritme zullen de 20 000 witte neushoorns uit Zuid-Afrika (80% van de wereldpopulatie) verdwenen zijn binnen 20 jaar. Bovendien is het aantal gedode dieren in Namibië en Zimbabwe verdriedubbeld in diezelfde periode.

© WWF-Nepal

IN MEI 2017 HEEFT NEPAL MEER DAN 4000 LICHAAMSDELEN VAN GESTROOPE DIEREN VERNIEBIGD.

Daartoe behoorden ook 67 tijgervellen en 357 hoorns van neushoorns, die allemaal in rook zijn opgegaan. Deze actie, die al meer dan 20 jaar niet meer had plaatsgevonden, stuurt een belangrijke boodschap de wereld in: Nepal zal de illegale handel in diersoorten niet tolereren.

© Christiaan van der Hoeven / WWF-Netherlands

TUSSEN 2004 EN 2014 HEEFT GABON 80% VAN ZIJN OLIFANTENPOPULATIE VERLOREN.

De olifanten van het Congobekken bevinden zich in een almaar alarmerendere situatie. De ivoorjagers – de waarde van ivoor is in een decennium vertienvoudigd – zijn nu ook een plaag in de nationale parken, ondanks de reële inspanningen van de overheid. In totaal worden jaarlijks in zowel Azië als Afrika zo'n 30 tot 35 000 olifanten gestroopt voor hun ivoor, oftewel 96 per dag. Jammer genoeg zijn de repressiemaatregelen en de uitgedeelde straffen nog lang niet toereikend. Bovendien kan het probleem enkel opgelost worden als men tegelijk de armoede van de bevolking aanpakt.

© Denis Bogomofov / WWF-Russia

30% VAN DE UNESCO-SITES WORDEN BEDREIGD DOOR DE HANDEL IN WILDE DIEREN.

Terwijl de druk op de natuur overal ter wereld toeneemt door menselijke activiteiten en stroperij, worden iconische diersoorten zoals de neushoorn en de tijger opgejaagd tot in hun laatste schuilorden. Naast deze diersoorten zijn ook duizenden andere zeldzame en bedreigde soorten het slachtoffer van handel en overexploitatie, die ons wereldwijde biodiversiteitspatrimonium in gevaar brengen.

© James Morgan / WWF-Canon

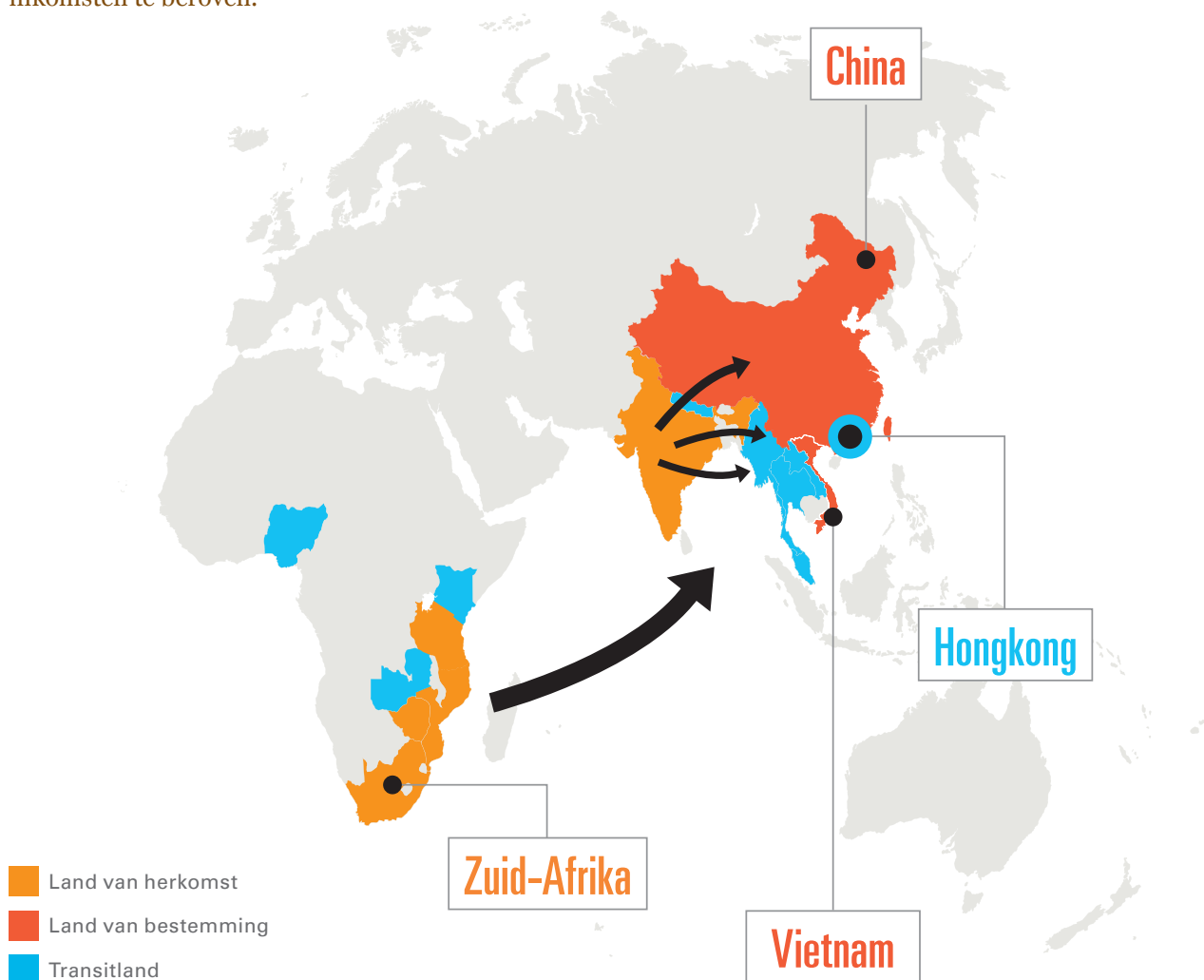
VOLGENS HET ENVIRONMENTAL INVESTIGATION AGENCY ZOU DEN ER MOMENTEEL MEER DAN 200 TIJGERFOKKERIJEN ACTIEF ZIJN IN AZIË.

Deze fokkerijen zijn te vinden in China, Laos, Vietnam en Thailand en houden tussen 7000 en 8000 tijgers gevangen, veel meer dan de 3900 tijgers die nog in het wild leven. Het merendeel van deze centra – die, zoals de beroemde Tijgertempel in Thailand, vaak toeristische attracties aanbieden – zijn hoogstwaarschijnlijk betrokken bij netwerken voor illegale tijgerhandel.

DOSSIER

HET KWAAD BESTRIJDEN AAN DE BRON

Stroperij en de illegale handel behoren tot de grootste bedreigingen voor de toekomst van de soorten die onze aarde bevolken. Het valt niet te betwisten: de jarenlange inspanningen hebben niet de gehoopte resultaten opgeleverd. In landen die kwetsbaar zijn door armoede en corruptie maakt de strijd tegen stroperij geen schijn van kans ten opzichte van de macht van de internationale smokkelnetwerken. De oplossing moet gezocht worden bij een intense en wereldwijde inspanning om de vraag in te dijken en deze netwerken zo van hun inkomsten te beroven.

Traject van de illegale handel in neushoorns
(rapport Traffic over inbeslagnames tussen 1997 en 2012)

► Wist je dat?

De in beslag genomen illegale producten van wilde diersoorten vertegenwoordigen nauwelijks 10% van de handel in wilde diersoorten.

Mba Ndong Marius, ranger in een natuurpark in Gabon, toont ons de huid van een gestroopt luipaard, met op de achtergrond in beslag genomen slagstanden en wapens.

© James Morgan / WWF-Canon

De illegale handel in wilde soorten omvat elke misdaad met betrekking tot de handel, de vangst, het verzamelen of de stroperij van bedreigde of beschermde wilde dieren of planten. De cijfers zijn duizelingwekkend: als we de onaangegeven visvangst, de illegale handel in hout en de illegale handel in wilde soorten samentellen, komen we aan een marktwaarde tussen 18 en 27 miljard dollar per jaar. Dat maakt het tot de vierde grootste illegale handel ter wereld, na de drugshandel, de vervalsing en de mensenhandel.

Het ontbreekt veel staten aan middelen – of bereidwilligheid – om stroppers doeltreffend te bestrijden. Corruptie is een eenvoudig hulpmiddel voor de handelaars om zich te verzekeren van de meegaandheid van de lokale overheden. En diegenen die aan de touwtjes trekken blijven buiten het bereik van vervolgingen, in landen

die veraf liggen van de misdaadscène. Voor de bevolking vormt stroperij soms een laatste strohalm bij gebrek aan economische perspectieven. Een doeltreffende manier om deze handel in te dijken, is hem op te laten drogen. Daarom kijkt WWF hoopvol naar de Chinese politici, die zich ertoe hebben verbonden de ivoorhandel uit hun territorium te verbannen tegen het einde van 2017. Volgens Colman O’Criadain, expert bij WWF, ‘vormt China de grootste afzetmarkt voor ivoor ter wereld. Het verbod op ivoorhandel in dit land zou een belangrijke overwinning zijn voor de overlevingskansen van de olifanten.’ Vandaag is de prijs van het ivoor trouwens al met ongeveer 65% gedaald. Maar er moeten nog veel inspanningen geleverd worden. Want als het niet de esthetiek van het ivoor is die kopers aantrekt, dan zijn het wel de zogenaamde

geneeskundige krachten. Zo is de vraag naar neushoornhoorns onlangs omhooggeschoten in Vietnam door een mythe die beweert dat ze een remedie zouden zijn tegen kanker.

© Robert Patterson / WWF-Canon

In Vietnam kent men de hoorn van de neushoorn de kracht toe om kanker te genezen.

DOSSIER

© Brent Stirton

Een neushoorn die het bij wonder overleefde nadat zijn hoorn brutaal werd afgezaagd.

Een immense, wereldwijd gecoördineerde inspanning dringt zich op om gelijktijdig op te treden tegen verschillende aspecten van het probleem. De rechtstaat in de betrokken landen versterken, financiële steun aan diezelfde landen bieden, een mentaliteitsverandering bij de consumenten teweegbrengen en het aanbieden van alternatieve inkomensbronnen: de opdracht is niet min. Maar het is onze enige kans om diersoorten zoals de witte neushoorn, de Afrikaanse olifant, de wilde tijger en tal van andere diersoorten te redden van de uitsterving.

EN HOE PAST EUROPA IN DAT ALLES?

We hebben de neiging te geloven dat stroperij zich beperkt tot Afrika, en

dat Azië het enige speelterrein is voor de handelaars in wilde soorten. Toch hebben ook Europa en België boter op het hoofd. Laten we het trieste voorbeeld nemen van de stilaan verdwijnende olifanten. Bij de start van het koloniale tijdperk leefden er naar schatting 20 miljoen olifanten. Tegen 1975 waren dat er nog maar 1,5 miljoen. Het grote merendeel ervan was uitgeroeid om de westerse markt mee te bevoorraden. Ook vandaag nog blijft Europa een belangrijke draaischijf voor de illegale handel in soorten, en de Europese bevolking blijft een grote hoeveelheid afgeleide producten van wilde soorten importeren en exporteren. In de afgelopen tien jaar zijn er niet minder dan 50 000 onderschept op Europese bodem.

© Akash Shrestha/ WWF-UK

► Wist je dat?

In april dit jaar zijn meer dan 2000 zeepaardjes gevonden in de bagage van drie passagiers op doorreis in de luchthaven van Zaventem. De smokkelaars werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van 15 maanden, waarvan de helft met uitstel.

© WWF-Canon / Jürgen Freund

Gerdroogde zeepaardjes, gebruikt in de traditionele Aziatische geneeskunde.

en verhogen de onveiligheid in talloze landen. Gelukkig bieden er zich ook oplossingen aan voor deze verontrustende cijfers en feiten. Terwijl enerzijds de samenwerkingen met luchtvaartmaatschappijen en luchthavens hun vruchten afwerpen, stellen we anderzijds een echte mentaliteitsverandering vast bij het publiek wat betreft ivoor en de hoorns van de neushoorn. Steeds meer webshops nemen maatregelen om de illegale handel in wilde dieren in te dijken, en de Europese Unie lijkt zich te bewapenen om dit aanzienlijke probleem frontaal aan te vallen. WWF en TRAFFIC ijveren momenteel voor de uitwerking van een strategie om van België een voorbeeld te maken in de strijd tegen de illegale handel in wilde soorten.

Wist je dat er zelfs in België wekelijks inbeslagnames plaatsvinden in de luchthaven van Zaventem? Natuurlijk gaat het niet altijd om gevallen waarbij grote hoeveelheden ivoor worden aangetroffen, maar regelmatig stoot de douane ook op koralen, tassen in krokodillenleer, waardevol hout, haaievinnen enz. De betrokkenen zijn zowel argeloze toeristen die kettingen met olifantenhaartjes hebben meegebracht van hun vakanties, als echte criminele netwerken waarin misdadigers en doorverkopers hand in hand werken. Deze vindingrijke handelaars proberen voortdurend aan de opmerkzaamheid van douaniers en politieagenten te ontsnappen. Ivoor wordt bijvoorbeeld in stukken gesneden en bruin geschilderd om op chocolade te lijken, of verborgen in houten beeldjes. Dieren zelf worden dan weer dood of levend aangetroffen in valiezen en zakken, of zelfs ingenaaid in kleren. Op het ogenblik van dit schrijven zijn er pas drie personen veroordeeld geweest tot een gevangenisstraf van 15 maanden, nadat er in Zaventem meer dan 2000 zeepaardjes in hun koffers werden aangetroffen.

Maar België vormt zelf ook het terrein voor stropers. Vogelvangst met slagnetten is er bijvoorbeeld al decennialang verboden, maar wordt toch nog regelmatig uitgeoefend. Misdadigers deinzen er niet voor terug

om extreem bedreigde vogelsoorten te vangen met als enige doel winst te maken. Bij de start van het jaar hebben de overheden in de buurlanden een crimineel netwerk ontmanteld. In 2014 heeft België meer dan 1,5 ton ivoor vernietigd dat het had gevat tijdens de jaren voordien, om een sterke boodschap uit te zenden: ivoor heeft geen waarde meer eens het van een olifant is losgerukt. Stroperij en illegale handel vernietigen stukje bij beetje de wereldwijde biodiversiteit. Ze voeden en financieren grensoverschrijdende criminaliteit

© WWF / Mike Goldwater

**DOWNLOAD
ONZE BROCHURE
EN ONTDEK
HOE U KUNT
MEEHELLEN:**

[HTTP://BIT.LY/2SSD3A4](http://bit.ly/2SSD3A4)

**EEN ZELDZAAM DIER
IS GEEN SOUVENIR**

Help mee bedreigde dier- en
plantensoorten beschermen

OP WEG NAAR DE WILDE GEBIEDEN VAN ZAMBIA

© Burrard-Lucas

LIUWA, EEN PARADIJS DAT BESCHERMING VERDIENT

Verdere begeleiding en steun bieden aan natuurbehoudsprojecten die hun nut bewezen hebben, is een doeltreffende manier om de biodiversiteit te versterken. WWF-België wil dit doen door de organisatie African Parks te ondersteunen, die sinds 2003 het natuurpark van de vlakte van Liuwa in Zambia beheert.

Het park is beschermd sinds 1972, maar de wilde dierenpopulatie daalde er ooit sterk door slecht beheer, stroperij en de demografische groei. African Parks is erin geslaagd het tij te keren door de wet sterker toe te laten passen, conflicten te beheren en diersoorten te herintroduceren. Vandaag vertoont het park bemoedigende aanwijzingen van herstel, met de langverwachte toename van iconische diersoorten zoals de leeuwen en de gnoes. WWF-België zal zich de komende jaren inzetten zodat de natuur hier werkelijk kan heropbloeien.

OM DE LEEUWEN TERUG TE DOEN BRULLEN OP DE VLAKTE VAN LIUWA

Het Liuwa Plain National Park strekt zich uit over 3 660 km², in het westen van Zambia. Ieder jaar, van januari tot april, veranderen intense regenbuien de vlakte in een paradijselijke vochtige zone die een uitzonderlijke fauna aantrekt. Voorafgaand aan deze periode vindt een van de meest indrukwekkende gnoemigraties van het continent er plaats. Maar het park staat ook bekend om Lady Liuwa, de leeuwin die jarenlang tot eenzaamheid was veroordeeld, als enige leeuw in het gebied. In 2009 werd ze echter verlost van haar isolement, toen er een lang herintroductieproces voor leeuwen opgestart werd.

In 2003 kreeg de conservatieorganisatie African Parks het beheer van het park in handen. Jarenlange stroperij en wanbeheer hadden de populatie van wilde dieren gedecimeerd. Tal van diersoorten waren nog slechts in kleine getale aanwezig of zelfs helemaal verdwenen. De organisatie heeft toen de nadruk gelegd op de toepassing van de beschermingswetten, met professionele teams die op het terrein werden opgeleid en uitgerust. Daarnaast maakte een nieuw exploitatieplan een harmonieuze samenleving tussen de lokale bevolking en de wilde fauna mogelijk. Het resultaat: de gnoepopulatie is verdubbeld tot tegen de 30 000 exemplaren, de Sassaby-antilopen hebben zich er opnieuw verspreid en soorten die het park hadden verlaten, zoals het jachtluipaard, zijn spontaan teruggekeerd.

De organisatie heeft ook een herintroductieprogramma opgestart. In september van vorig jaar werd een leeuw naar de vlakte van Liuwa overgebracht vanuit het Mushingashi-reservaat. Na een gewenningsperiode met de huidige mannetjesleeuw van Liuwa in een omheinde ruimte, werd de nieuwkomer losgelaten en begon hij langzaam de andere leeuwen in Liuwa te leren kennen. De troep leeuwen had zich intussen al uitgebreid dankzij de herintroductie van andere exemplaren en met de geboorte van twee welpen. Het park telt intussen acht leeuwen. Reproductie binnen eenzelfde leeuwenfamilie is mogelijk, maar niet ideaal. De genetische diversiteit van een populatie is immers essentieel om op lange termijn te overleven. Daarom is de komst van nieuwe exemplaren zo cruciaal voor de toekomst van de leeuwen binnen het park.

► Wist je dat?

Men heeft de afgelopen jaren een stijging genoteerd van de handel en het gebruik in traditionele geneeskunde van beenderen van leeuwen ter vervanging van de beenderen van tijgers, waarvan er nog minder dan 4000 exemplaren in het wild bestaan.

*Dankzij een herintroductieproject
telt het Liuwa Plain National Park
vandaag 8 leeuwen.*

© Martin Harvey / WWF

OP HET TERREIN

© Christiaan van der Hoeven / WWF-Netherlands

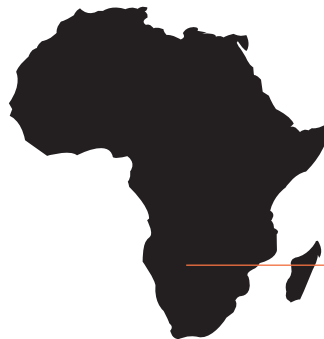
KAZA, WAAR HET WILDLEVEN ZICH THUIS VOELT

De Kavango Zambezi Transfrontier Conservation Area (KAZA) is de grootste grensoverschrijdende beschermde natuurzone ter wereld. Ze komt voort uit de samenwerking tussen vijf landen in het zuiden van Afrika – Angola, Botswana, Namibië, Zambia en Zimbabwe – die allen beslist hebben hun krachten te verenigen om de buitengewone fauna te beschermen die in hun waardevolle gemeenschappelijke patrimonium leeft.

De KAZA-zone herbergt 44% van alle olifanten van Afrika, maar ook neushoorns, nijlpaarden, jachtluipaarden, leeuwen en zebra's, om maar enkele van de meest prestigieuze bewoners van de savanne te noemen. WWF is een van de voornaamste partners van het project. We hebben vooral deelgenomen aan het onderzoek dat de grootste gekende migratie ter wereld heeft opgespoord: het 500 km lange parcours dat de zebra's afleggen doorheen de KAZA-zone. Deze ontdekking toont aan hoe belangrijk het is om grote gebieden te beschermen over de grenzen heen.

© Thomas Orr

DE ZONE VAN
KAZA HERBERGT
44% VAN DE
AFRIKAANSE
OLIFANTEN

► Wist je dat?

Vandaag worden er meer olifanten slachtoffer van stroperij dan dat er geboren worden.

© Will Burrard-Lucas / WWF-US

Maar KAZA is niet alleen een veilige haven voor de grote wilde zoogdieren, het vormt ook een bron van welzijn en inkomsten voor de lokale bevolking. Naast de natuurlijke hulpmiddelen die het biedt, is KAZA ook een bron van toerisme en maakt het zo een belangrijk onderdeel van de lokale economie uit. De schoonheid en de rijke natuur van de regio heeft een onmiddellijke invloed op het aantal bezoekers. Dat is voordelig voor de lokale bevolking, die dankzij de inkomsten die deze natuur kan genereren meer geneigd is om nu zelf haar omgeving duurzaam te beheren en te behouden. Het wildleven beschermen en het leven van de lokale bevolking verbeteren in een wildpark ter grootte van Frankrijk, dat is de uitdaging van dit buitengewone project. Het succes van dit toonbeeld van harmonie tussen mensen en de wilde natuur zou ook andere regio's in Afrika kunnen inspireren.

OP DE HIELEN VAN DE STROPERERS MET SHAKOI

Shakoi draagt slechts een kleurige chitenge (een eenvoudig stuk stof dat de vrouwen dragen als rok) en een ontwapenende lach. Toch was het niet deze lach die ze gebruikte om onlangs ivoorhandelaars mee buitenspel te zetten. Shakoi werkt als ranger voor WWF-Zambia. Ze werkt mee aan de bescherming en de bewaking van de olifanten in de beschermde KAZA-zone. Ondanks hun indrukwekkende omvang behoren de olifanten tot de meest kwetsbare dieren in de regio. Ze leggen lange afstanden af

© Shakoi

Shakoi werkt als ranger voor WWF-Zambia. Ze is verantwoordelijk voor het opsporen van stopers.

en kennen geen grenzen, net zoals de stroperers die verbeten hun spoor volgen doorheen de brousse. Maar ook in KAZA gaat nieuws snel rond. Met behulp van antenneradio's wisselen de rangers informatie uit met de verschillende dorpen over de verplaatsingen van de olifanten en verdachte gebeurtenissen. Dankzij een van die uitwisselingen kon Shakoi een groep mannen onderscheppen die een lading slag tanden vervoerde. Met de hulp van een dorpinwoner blokkeerde ze de weg voor de smokkelaars, zodat de overheid hen kon arresteren.

WOENSDAG 2 AUGUSTUS: KRABBENTOCHT

Niet bang van kleine, kriebelende pootjes? Ga samen met de WWF-Rangerclub op krabbenjacht* en leer alles over deze bijzondere diertjes.

Voor kinderen tussen 6 en 12 jaar en hun ouders. Meer info en inschrijven op

www.rangerclub.be

* We laten de krabben natuurlijk veilig en wel terug vrij!

SAVE THE DATE :
BEESTIGE DAG
ZONDAG
29 OKTOBER

**Benieuwd
naar onze projecten?**

Kom dan op **zondag 29 oktober 2017** naar onze grootse familiedag in de **Plantentuin van Meise**. Jong en oud kunnen op actieve wijze ontdekken wat WWF-België doet op nationaal en internationaal niveau.

Hopelijk tot dan!

**350 VLEERMUIKASTEN
VONDEN HUN WEG NAAR**

**BELGISCHE
SCHOLEN**

Voor 'De beestige klas'-actie van 2016 ontvingen we 10 000 tekeningen voor meer natuur in Europa. De klassen die deelnamen aan deze actie werden beloond met een vleermuiskast.

Dat belooft heel wat blijde vleermuizen!

**Beestige klas 2017
Reserveer nu je pakket!**

Dit jaar staat 'De beestige klas', de jaarlijkse campagne voor klassen van de lagere school, in het teken van de kinderfilm 'ZOOKS' van Dimitri en Kristoff Leue. Een dictator verbant al de natuur uit het leven van mensen. Maar gelukkig ontstaat er verzet... Door te werken met het Beestige klas-pakket ontdekken kinderen het belang van de natuur. Bestellen kan op www.wwf.be/school.

RADIO OORWOUD PRESENTEERT - THE BEEST OF! TOUR

et o.a. Sien Wynants (Ketnet) en Hannelore Bedert! Al de beste Radio Oorwoudnummers in een wild en swingend 'Beest of'-concert!
Ontdek de kalender op www.radio-oorwoud.be!

HOUD JE OGEN GOED OPEN ALS JE HOUT KOOPT

© Edward Parker

Béatrice Wedeux
Bossexpert
WWF-België

Als je kiest voor houtproducten met het FSC®-label, weet je zeker dat deze producten afkomstig zijn uit verantwoordelijk beheerde bossen en dat je niet deelneemt aan de ontbossing. Maar wat is FSC eigenlijk? Onze bossexpert, Béatrice Wedeux, legt het ons uit.

Waarom hebben we fsc nodig?

Gemiddeld verdwijnen er per minuut zowat 17 voetbalvelden natuurlijk bos. Dat bossen voor hun hout gebruikt worden, is op zich geen probleem, als die maar op een duurzame manier gekapt worden. Op die manier kan het bos op termijn behouden blijven en dat is exact wat WWF en FSC willen bereiken.

Wat is een fsc-bos?

land. Bovendien zijn ze een ware long voor de planeet. Het is dus cruciaal dat we onze bossen beschermen en verantwoordelijk beheren.

Wat kan jij doen als consument?

Als je houtproducten van FSC koopt, draag je bij aan de bescherming van de bossen wereldwijd. Zoek dus naar het FSC-logo wanneer je hout- en papierproducten koopt.

land. Bovendien zijn ze een ware long voor de planeet. Het is dus cruciaal dat we onze bossen beschermen en verantwoordelijk beheren.

Wat kan jij doen als consument?

Als je houtproducten van FSC koopt, draag je bij aan de bescherming van de bossen wereldwijd. Zoek dus naar het FSC-logo wanneer je hout- en papierproducten koopt.

Wat kan jij doen als consument?

Als je houtproducten van FSC koopt, draag je bij aan de bescherming van de bossen wereldwijd. Zoek dus naar het FSC-logo wanneer je hout- en papierproducten koopt.

© Simon Rawles / WWF-UK

Meer informatie op
www.wwf.be/fsc

EEN GEBAAR VOOR DE NATUUR

GETUIGENIS VAN LIEVE MAECKELBERGH

© Wild Wonders of Europe / Biancarelli / naturepl.com

Wanneer kwam je voor het eerst in contact met WWF?

Ik herinner me niet precies hoe ik in contact kwam met WWF, maar dat moet 36 jaar geleden geweest zijn, want ik heb nog het allereerste Pandamagazine liggen uit 1981.

Als kind las ik elk magazine van A tot Z en leerde zo al vroeg over de ontbossing van het Amazonewoud, het uitsterven

Kunnen we stellen dat WWF jouw leven heeft beïnvloed?

Jazeker! Door de artikels te lezen in het Pandamagazine, groeide mijn belangstelling voor de natuur en mijn bezorgdheid om het milieu en zo volgde ik uiteindelijk een opleiding milieuzorg. Ik heb daarna een poosje voor Greenpeace gewerkt. Daar zijn mijn ogen nog meer opengegaan en beseftte ik dat het vijf voor twaalf is. We mogen

af en toe aan de alarmbel getrokken en worden mensen wakker geschud.

Wat is je band met de natuur?

Ik heb altijd enorm veel van dieren gehouden, zowel tamme als wilde. Dieren zijn niet alleen een bron van persoonlijke vreugde, maar ze zijn, net als planten, van wezenlijk belang voor het ecologisch evenwicht op onze planeet. Als er een soort uitsterft, hoe klein ook, dan heeft dat zijn gevolgen op alle niveaus. Alles is met elkaar verbonden als de draden van een spinnenweb. Zoals Chief Seattle zei: 'Whatever we do to the web, we also do to ourselves. Earth does not belong to us, we belong to the earth.' We hebben de aarde niet geërfd van onze ouders, we hebben ze in leen voor onze kinderen. We moeten er dan ook zorg voor dragen.

Trek met je kinderen de natuur in! Ga op je rug liggen in het gras, luister naar de vogels en ruik aan een bloem.

van diersoorten, de vervuiling van onze planeet en over de projecten van WWF. Een boeiende wereld ging voor me open...

niet langer onze ogen sluiten voor de vele milieuproblemen die wij wereldwijd veroorzaken. Dankzij internationale milieu- en natuurorganisaties wordt er

Volg je de projecten van WWF?

Ja. Ik lees nog steeds jullie magazine en als ik op reis ga, dan probeer ik soms een WWF-project te bezoeken. WWF werkt nauw samen met de lokale bevolking en behaalt concrete resultaten op het terrein. Ik heb enorm veel bewondering voor iedereen die zich inzet voor de bescherming van onze planeet en zijn bewoners. Vooral rangers die dagelijks hun eigen leven riskeren om stropers op te pakken, zijn mijn grote helden!

Wat betekent het voor jou om lid te zijn van WWF?

Als lid van WWF draag je je steentje bij aan de bescherming van een diersoort en zijn leefomgeving. Mijn maandelijkse bijdrage aan WWF is een klein deeltje van een groot geheel. Er is geen haar op mijn hoofd dat eraan denkt om ooit mijn lidmaatschap stop te zetten. Ook al heb ik wat moeite met jullie visie over trofeejacht, met mijn verstand weet ik dat het soms kan bijdragen aan natuurbehoud. Toch blijf ik gevoelsmatig tegen trofeejacht. Het stoot me teveel tegen de borst dat een prachtig dier wordt afgeknald door één of andere rijke macho. Toen Cecil de leeuw door Walter Palmer werd vermoord, hebben sommigen hun lidmaatschap bij WWF opgezegd. Dat vind ik jammer, want WWF probeert uiteindelijk de diersoort te beschermen. Je hoeft als lid het niet met elke visie van WWF eens te zijn, om te blijven steunen. Je moet de dingen in hun geheel bekijken.

Heb je belangstelling voor bepaalde projecten?

WWF heeft momenteel meer dan 1000 projecten wereldwijd en ik vind ze allemaal even belangrijk. Zoals ik eerder zei, zelfs het kleinste insect kan een grote rol spelen in het geheel. Ik ben ook een grote voorstander van jullie WWF-Rangerclub, want de kinderen zijn de toekomst. Recent ben ik natuurgids geworden om op die manier een positieve invloed uit te oefenen op de volgende generatie. In een tijdperk waarin veel kinderen

gekluiserd zijn aan een scherm, is het contact met de natuur van groot belang voor hun lichamelijke en geestelijke gezondheid.

Nooit zaten zoveel kinderen binnen als nu, schreef Richard Louv in zijn boek 'Het laatste kind in het bos'. En toch merk ik tijdens een gidsbeurt dat kinderen erg enthousiast kunnen zijn over de kleine wonderen van de natuur, die we vaak achteloos voorbijlopen. Er is dus nog hoop voor de toekomst! Op de foto zie je me met Ayla, de dochter van een goede vriendin. Toen ze eens bij mij kwam logeren, zag ze een pandamagazine liggen. Ze was meteen enthousiast en de dag erop hebben haar ouders haar lid gemaakt van de WWF rangerclub. Ondertussen is ze klimaatambassadrice. Prachtig toch?

Wat motiveert je om WWF op te nemen in je testament?

Als tiener verloor ik mijn broer en onlangs verloor ik mijn beste vriend. Dan sta je al eens stil bij het leven... Ik vond het dus belangrijk om mijn nalatenschap nu al te regelen voor het te laat is.

Door het duolegaat, is mijn wettelijke erfgename niet benadeeld, want WWF betaalt de successierechten. Mijn

financiële bijdrage zal eerder bescheiden zijn, maar vele kleintjes maken een groot. En wie weet, spoor ik hierbij anderen aan om ook WWF op te nemen in hun testament?

Ik zou het zeker iedereen aanraden! Het geeft me een positief gevoel en bovendien werd ik goed bijgestaan door het WWF-team bij het opstellen van mijn testament, waarvoor dank.

Welke boodschap wil je de mensen nog meegeven?

Mijn boodschap aan alle ouders is: trek met je kinderen de natuur in! Ga op je rug liggen in het gras, luister naar de vogels en ruik aan een bloem. Zoals Louis Neefs zong: 'Laat ons een bloem en wat gras dat nog groen is, laat ons een boom en het zicht op de zee, vergeet voor een keer hoeveel geld een miljoen is, de wereld die moet nog een eeuwigheid mee...'

Lieve Maeckelbergh in het gezelschap van Ayla Larnoe Van Veirdeghem, de dochter van een van haar vriendinnen.

Hoi 'Magda van de Zoo',

Ik wil geen afscheid nemen. Niemand trouwens.
Laat staan dat we dat zouden kunnen. Zoveel bracht je ons bij. Een enorm hart voor en kennis over de natuur. Zo veel dat je deel bent van wat we zelf zijn geworden.

Het was 2009 toen ik in je voetsporen trad als voorzitter. Je man, Piet, was ernstig ziek en had je meer dan nodig. En toch liet je ons nooit los. Je bleef mij en WWF aanmoedigen, sturen.

Jouw positieve ideeën bleven inspireren en zetten ons aan tot actie. Nooit opgeven... En ik volgde mijn grote voorbeeld. Je niet aflatende bezorgdheid voor WWF en je inzet strekken je tot eer.

Je was bij de pioniers van WWF-Vlaanderen toen je in mei 1980 bestuurder werd, samen met Maria Van Orshoven, 'Moe Panda' voor de veteranen, Guido Ravoet, Hubert Lehaen en Marcel Verbruggen. Twintig jaar later stond je als voorzitter aan het hoofd van WWF-Vlaanderen, werd ik je rechterhand. Vanaf 1995 zetelde je ook in de Raad van WWF-België.

Tot die laatste vergadering op 29 september 2009, toen Piet overleed.

Persoonlijk onthoud ik bovenal je motivatie, je aanmoedigen, je betrokkenheid. Zelfs in die momenten wanneer je het zelf heel moeilijk had. Ik bewonder hoe vastberaden je de natuur bleef beschermen. Geen concessies doen maar met visie overtuigen. Beter nog, inzicht geven in hetgene dat het leven mogelijk maakt, namelijk de natuur. Daarom ook dat je natuureducatie aan kinderen zo belangrijk vond. Opnieuw heeft jouw passie me naar hetzelfde pad geleid. Geen minuut heb ik me ooit die keuze beklagd.

'Magda van de Zoo'. Iedere WWF'er wist wie achter die koosnaam schulde. Iedereen kent het kinderliedje waardoor je die naam verdiende. Bovendien stond je jarenlang aan het hoofd van de educatieve dienst van de Antwerpse Zoo. En versterkte je onze geloofwaardigheid als jurylid van het tv-programma 'Leven en laten leven', als stichter van WWF Educatieve Reservaten op school en Panda Manieren (het latere MOS, Milieuzorg Op School).

Het doet pijn, je zo hard missen. Maar ondanks de vele tranen, zijn we blij dat we je mochten kennen, met je samenwerken, zoveel van je leren. Je bent nooit ver weg. En als we dan toch weer eens een minder moment hebben, neuriën we het liedje van Magda van de Zoo. Dat brengt ons altijd met de glimlach weer bij elkaar.

'Ieder mens kent kamelen
Je in dagen niet vervelen,
staan te gapen naar de apen,
in de leeuwenkooi gaan slapen
en dromen met de dromedaris
even vragen of het waar is
aan Magda van de Zoo.'

Dankjewel Magda,

Je vriend, Yan
Voorzitter WWF-Vlaanderen

© Global Warming Images / WWF

Ons landbouwmodel raakt uitgeput en het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) is ontoereikend. Dat is de sterke boodschap die bijna 259 000 burgers en ongeveer 600 organisaties en ondernemingen aan de Europese Commissie hebben gestuurd. Ze lieten hun stem horen via een grote Europese publieksraadpleging over het landbouwbeleid, die op 2 mei 2017 is afgelopen.

Meer informatie op www.wwf.be/campagnes/livingland

De ngo's Birdlife, het European Environmental Bureau en WWF staan aan de oorsprong van deze online oproep tot medewerking aan deze raadpleging en tot opkomen voor een rechtvaardig Europees landbouwbeleid dat ook ecologisch duurzaam, gezond en verantwoord is. 'Europeanen hechten veel belang aan hun landbouw en hun voeding. Ze weigeren productiemodellen die de natuurlijke reserves en soorten vernietigen. Ze willen dat het gemeenschapsgeld wordt geïnvesteerd in een meer verantwoordelijk landbouwbeleid dat de landbouwsector naar een duurzame aanpak begeleidt. Nu is het afwachten of de Europese Commissie een beleid in die zin kan aanmoedigen', aldus Jabier Ruiz, pleitbezorger van duurzame landbouw en de voedselsystemen bij WWF-Europa.

'Duizenden Europeanen vragen verandering. De Europese Commissie moet hen horen en hun een antwoord geven. Het is tijd dat we op duurzame landbouw overstappen, en zeker als het vertrouwen bij de Europese instellingen erg verzwakt is', beaamt Ariel Brunner van Birdlife Europa & Midden-Azië.

In afwachting van het antwoord van de Europese Commissie over de hervorming van het GLB, zetten wij ons werk op dit vlak met onze partners voort en blijven we pleiten voor een voedingsmiddelensysteem met respect voor onze landbouwers, de natuur en onze gezondheid. We houden u zeker op de hoogte van de volgende stappen.

We danken iedereen die zijn stem heeft laten horen!

20 000

Er bestaan vandaag nog ongeveer
20 000 Afrikaanse leeuwen in het wild.
Ze staan geklasseerd in de categorie
'kwetsbaar' op de rode lijst van de IUCN.

48

De hoorn van een neushoorn
kan in nauwelijks 48 uur na
het doden van het dier op de
markt terecht komen.

4^e

De illegale handel
in wilde soorten
is de 4^e grootste
illegale handel
ter wereld, na de
drughandel, de
vervalsing en de
mensenhandel.

90

In de loop van de vorige eeuw zijn ongeveer
90% van de Afrikaanse olifanten verdwenen.
De hoofdoorzaak is de handel in ivoor.

© African Parks / Burrard-Lucas

Onze missie

Het verlies van biodiversiteit tegengaan en bouwen aan een toekomst
waarin de mens leeft in harmonie met de natuur.

www.wwf.be | www.facebook.com/wwf.be